

Náttúrustofa
Vesturlands

Fuglaskoðun á Snæfellsnesi og í Döllum

Arnór Þrastarson (1)(2), Jón Einar Jónsson (1), Róbert Arnar Stefánsson (2)

(1) Rannsóknasetur Háskóla Íslands á Snæfellsnesi, (2) Náttúrustofa Vesturlands
Verkefni styrkt af Nýsköpunarsjóði námsmanna

Haförn (*Haliaeetus albicilla*)

Víða er hægt að koma auga á erni á Snæfellsnesi og í Dalasýslu. Líklegustu svæðin eru í nágrenni Stykkishólms, í Hrauns- eða Kolgrafafirði og alls staðar við mynni Hvammsfjarðar, sérstaklega þegar ekið er fyrir Klofning. Vegna fágæti hans, sögu og sérstöðu á Íslandi ætti hann að vera sérlega áhugaverður, auk þess að vera mikilfenglegur í sjón.

Bjargfuglar

Við fuglabjörgin á Snæfellsnesi má komast í gott færi við bjargfugla, sérstaklega ritu (*Rissa tridactyla*), stuttnefju (*Uria lomvia*), langvíu (*Uria aalge*) og álku (*Alca torda*). Þar vekur stuttnefjan oft mesta athygli fuglaskoðara, enda er hún hér á suðurmörkum útbreiðslusvæðis síns.²

1. Inngangur

Fuglaskoðun er ört vaxandi afþreying í heiminum og er Ísland engin undantekning. Talið er að yfir 150 þúsund innlendir og erlendir ferðamenn hafi skoðað fugla á ferðum sínum um Ísland árið 2008.¹ Ástæða er til að huga vel að verkefnum sem styrkt geta faglegan grunn þessarar nýju greinar og þjónustu við fuglaskoðara og ferðabjónustuaðila, enda felur greinin í sér tækifæri til að skapa jákvæða náttúruupplifun og ný atvinnutækifæri.

2. Markmið

Markmið verkefnisins er að afla upplýsinga um fuglalíf á Snæfellsnesi og í Döllum og setja þær fram á formi sem nýtist ferðabjónustu til markaðssetningar svæðisins fyrir fuglaskoðara. Metið var hversu vel Snæfellsnes og Dalasýsla henta til fuglaskoðunar, hvaða staðir þar séu þar áhugaverðastir og hvaða tími sumars henti best til fuglaskoðunar. Einnig var metið hvort ferðabjónusta fyrir fuglaskoðara sé líkleg til að stuðla að lengingu ferðamannatímans á umræddu svæði.

3. Aðferðir

Fuglar voru taldir fimm sinnum á Snæfellsnesi og í Döllum vor og sumar 2011 (1. mynd). Farið var um svæði þar sem aðgengi var gott á bíl eða fótgangandi nærri vegum. Sérstök áhersla var lögð á staði þar sem helst var von um að sjá marga fugla, svo sem við strendur, ár eða vötn. Að auki voru taldir fuglar í svokallaðri Ævintýrasiglingu um Suðureyjar með fyrirtækinu Sæferðum.

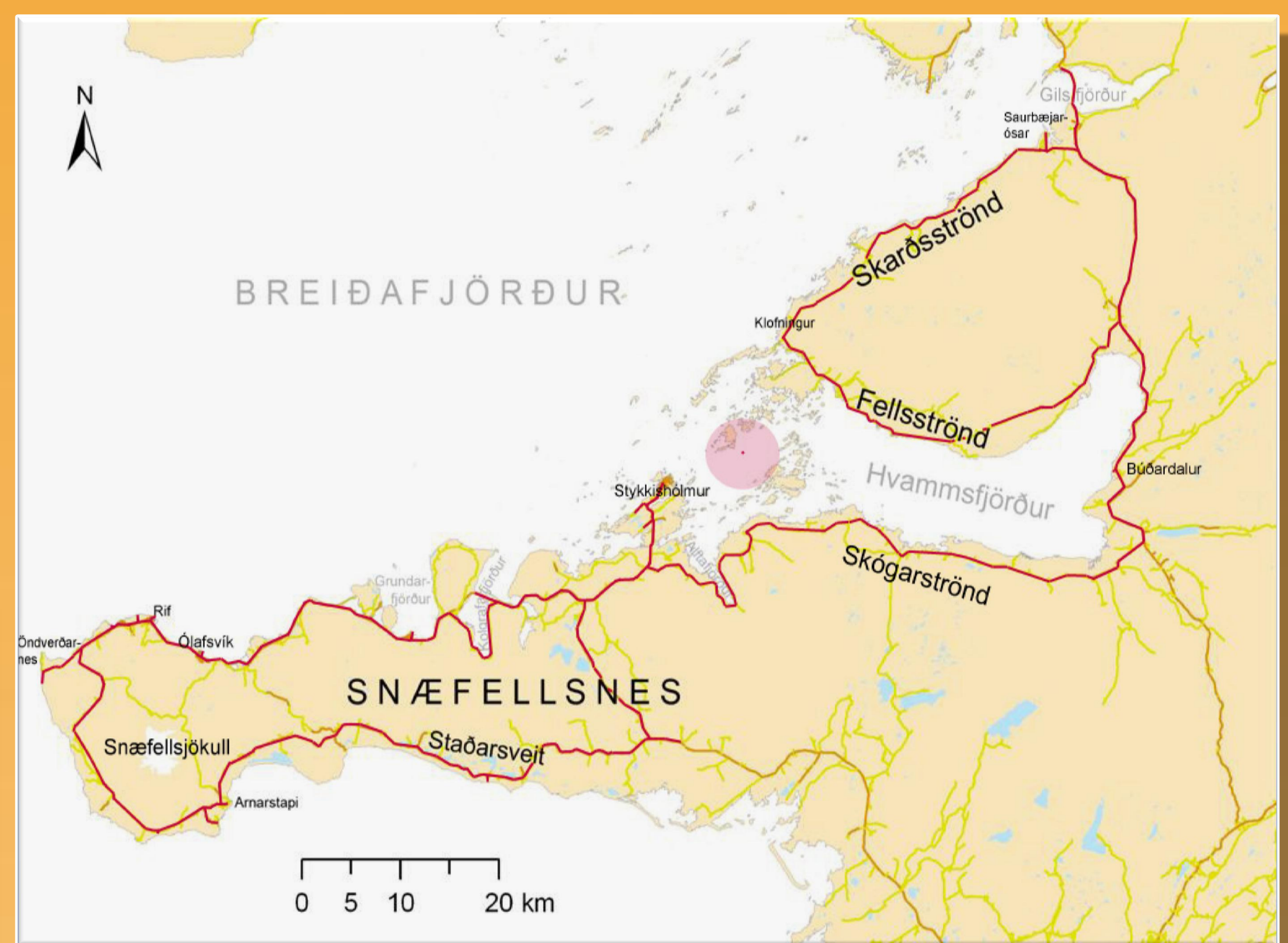

Flórigoði (*Podiceps auritus*)

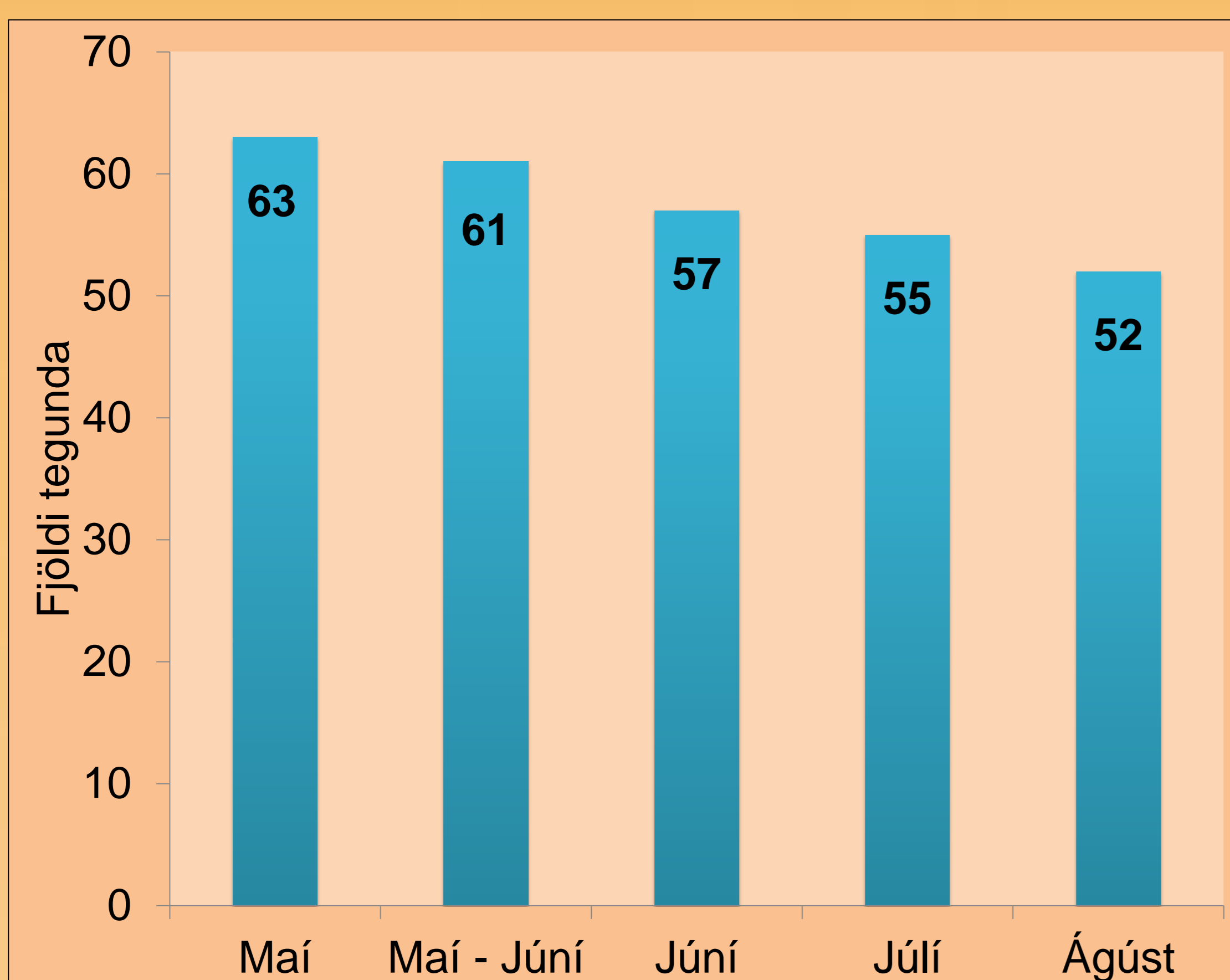
Eini varpstaður flórigoða á Vesturlandi norðan Hvalfjarðar og sunnan Gilsfjarðar er á lífríku tjörnnum í Staðarsveit þar sem einnig má finna marga aðra vatnafugla, s.s. himbrima og skeiðönd. Flórigoðinn er sérlega fallegur fugl og eftirsóttur af mörgum fuglaskoðurum.

Straumönd (*Histrionicus histrionicus*)

Straumendur sást á þó nokkrum stöðum á Snæfellsnesi og í Döllum. Hún er litskrúðug og falleg, sérstaklega steggurinn. Straumönd verpur ekki í Evrópu utan Íslands og er auk þess aðgengilegri hér en á flestum öðrum varpstöðum í heiminum. Þessi tegund er því sérlega áhugaverð fyrir erlenda fuglaskoðara.

1. mynd. Yfirlitskort. Athugunarsvæðið náði yfir Snæfellsnes, Dali og Suðureyjar Breiðafjarðar (bleikur hringur). Helstu akstursleiðir eru merktar með rauðri línu.

2. mynd. Heildarfjöldi séðra fuglategunda í hverri talningu á öllu athugunarsvæðinu.

4. Niðurstöður

Alls sást 71 tegund fugla yfir sumartímann, þar af 61 tegund (af 77 alls) íslenskra varpfugla. Flestar tegundir sást í maí en fækkaði þegar leið á sumarið (mynd 2). Vorið og fyrri hluti sumars hentar best til fuglaskoðunar á þessu svæði, bæði vegna fjölda tegunda en ekki síður vegna þess að þá er tilhugalíf og söngatferli fuglanna í fullum gangi og fjarðurhamur skartar sínu fegursta.

5. Umræða

Fuglafánan á athugunarsvæðinu er allfjölbreytt vegna fæðuframboðs og þeirra margbreytilegu búsvæða sem fuglar hafa úr að velja. Snæfellsnes hefur upp á marga góða fuglaskoðunarstaði að bjóða með ríku fuglalífi og þótt færri tegundir hafi sést í Dalasýslu eru þar nokkrir ágætir fuglaskoðunarstaðir. Haförn er eitt helsta aðdráttaraf svæðisins fyrir fuglaskoðara og má búast við að sjá hann hvar sem er en mun fleiri ernir sást þó í Dalasýslu en á Snæfellsnesi í þessari athugun. Fuglaskoðun á Snæfellsnesi og í Döllum er áhugaverðust áður en aðalstraumur ferðamanna um Ísland hefst en sú staðreynd felur í sér tækifæri til lengingar ferðamannatímans og þar með styrkingu rekstrargrunns ferðabjónustunnar á svæðinu.

Heimildir 1. Rögnvaldur Gunnarsson. (2009). *Fuglaskoðun ferðamanna á Íslandi 1996-2008*. Samantekt unnin fyrir Útflutningsráð Íslands og Ferðamálastofu. 2. Náttúrufræðistofnun Íslands. (1999). Válisti 2. Reykjavík: Náttúrufræðistofnun Íslands.

Þakkið Verkefnið var fjármagnað af Nýsköpunarsjóði, Náttúrustofu Vesturlands og Rannsóknasetri Háskóla Íslands á Snæfellsnesi. Sæferðir fá þakkið fyrir að veita frían aðgang í siglingar um Breiðafjörð, Árni Ásgeirsson fyrir aðstoð við talningar og góð ráð og Kolbrún Irma Hreiðarsdóttir fyrir yfirllestur og stuðning meðan á verkefninu stóð.

Ljósmyndarar í þeirri röð sem myndirnar birtast: Róbert A. Stefánsson (myndir 1 og 2) Daniel Bergmann (myndir 3 og 4)